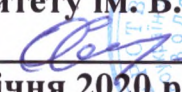

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Центральноукраїнського
державного педагогічного
університету ім. В. Винниченка

Семенюк О.А.
« 28 » січня 2020 року

ВИСНОВОК

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка щодо дисертації Вставської Тетяни Василівни на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 26 вересня 2016 р., постанова (рішення) № 3

ВИТЯГ

з протоколу засідання фахового семінару кафедр державно-правових дисциплін та адміністративного права, галузевого права та правоохоронної діяльності Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від «23» січня 2020 року.

Присутні:

доктор юридичних наук, професор Гриценко В.Г. (*науковий керівник*), доктор юридичних наук, професор Соболь Є.Ю., доктор юридичних наук, професор Манжула А.А., доктор юридичних наук, доцент Кондратенко В.М., кандидат юридичних наук, доцент Сокурченко О.А., кандидат юридичних наук, доцент Окопник О.М., кандидат юридичних наук, доцент Юрах В.М., кандидат юридичних наук, доцент Драгоненко А.О.

З присутніх – 4 доктори юридичних наук та 4 кандидати юридичних наук – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Вставської Т.В. на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо його рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувача ступеня доктора філософії Вставської Т.В. на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право».

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методологію та методику, охарактеризував об'єкт та предмет дослідження, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи, зазначив про впровадження результатів дослідження.

Автором зазначено, що ведення антитерористичній операції, забезпечення його проведення, здійснення невідкладних заходів щодо подолання терористичної загрози та збереження територіальної цілісності України спричинили не лише трансформаційні зміни в нашій країні відповідно до нових соціально-політичних, адміністративно-правових, економічних та інших умов, але й зумовили появу нової для нашої держави та значної за кількістю категорії осіб – особи, які брали безпосередню участь в АТО.

За офіційними даними Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО станом на 01 липня 2019 року в Україні правовий статус «учасника бойових дій» надано близько 370 тисячам осіб, які брали безпосередню участь у проведенні АТО. Правовий статус «учасника війни» надано 800 особам, правовий статус «особи з інвалідністю внаслідок війни» отримали 5000, з числа осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Незважаючи на активізацію протягом останніх років напрямів реалізації державної політики щодо підвищення рівня соціального забезпечення та удосконалення законодавчих засад адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, необхідно зазначити, що на сьогодні існує низка проблем у досліджуваній сфері.

Мова йде, зокрема про недосконалість чинного законодавства, що визначає адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в АТО, яка полягає у відсутності юридично закріпленої узагальненої правової категорії осіб, яка в цілому уособлювала «осіб, які брали безпосередню участь в АТО»; вживаністю у підзаконних нормативно-правових актах поняття «учасника АТО» за відсутності такого правового статусу в Україні; застосуванні в нормативно-правових актах суперечливого категоріально понятійного апарату, з одночасною наявністю протиріч між законами та підзаконними актами у цій сфері; встановленні в законодавстві декларативних положень при відсутності механізмів їхньої практичної реалізації; відсутності єдиного нормативно-правового акту, який визначав би порядок надання статусу учасника війни особам, які брали безпосередню участь в АТО; невизначеності на загальнодержавному рівні як самостійного сектору для залучення міжнародної допомоги Україні – сектору допомоги особам, які брали безпосередню участь в АТО, що створює об'єктивну неможливість залучення такої допомоги від міжнародних інституцій; відсутності юридично визначеного єдиного документу, який надав

можливість виокремити ветеранів, які брали безпосередню участь в АТО, від інших категорій ветеранів війни, що зумовлює необхідність систематичного отримання довідки про безпосередню участь АТО.

Окреслена проблематика зумовлює неналежне забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО. З огляду на викладене, пріоритетного значення набуває подальший розвиток теоретико-правових і практичних засад із розв'язання вказаної проблематики, що обумовлює актуальність дослідження адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Структура та обсяг дисертації зумовлена метою і логікою дослідження та складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

По завершенню доповіді Вставській Т.В. присутніми були поставлені такі **запитання**:

Окопник О.М.: Тетяна Василівна, визначте поняття та структуру адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції ?

Відповідь: Під адміністративно-правовим статусом осіб, які брали безпосередню участь в АТО вважаємо слід розуміти нормативно закріплений спеціальний правовий статус в основі якого лежить встановлена нормами адміністративного права сукупність прав, обов'язків та гарантій, що кореспондуються в офіційне визнання державою правового становища осіб, які брали безпосередню участь в АТО. На нашу думку, структуру адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, необхідно розглядати через такі основні елементи: 1) права та обов'язки; 2) нормативно-правове закріплення правового статусу; 3) гарантії як особливий рівень визнання державою правового статусу.

Сокуренько О.А.: Назвіть, будь ласка, основні етапи розвитку генези адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції?

Відповідь: Основними етапами розвитку генези адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції на наш погляд, є: I етап (до квітня 2014 року) характеризується відсутністю в Україні досвіду проведення широкомасштабних АТО та визначається тим, що національним законодавством не передбачалось надання правового статусу за безпосередню участь осіб в АТО; II етап (із квітня 2014 року по квітень 2015 року) відбувається зародження та певне становлення основних засад правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; III етап (із квітня 2015 року по вересень 2016 року) відзначається усуненням прогалин в законодавстві України щодо врегулювання правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; IV етап (із жовтня 2015 року до 30 квітня 2018 року) обумовлюється удосконаленням прийнятих нормативно-правових

актів та посиленням гарантій соціального захисту осіб, які брали безпосередню участь в АТО, та членам їх сімей; V етап (із 30 квітня 2018 року по теперішній час) зазначений етап характеризується пошуком ефективної моделі правового регулювання адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Манжула А.А.: Тетяна Василівна, які особливості адміністративно-правового статусу волонтерів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції?

Відповідь: Слід зазначити, що на сучасному етапі в законодавстві України відбулись певні зміни щодо закріплення правового статусу «волонтера АТО». Водночас, суть таких змін на рівні підзаконного нормативно-правового акту обмежується виключно економічними критеріями, скерованими на унормування питань оподаткування волонтерів АТО, або є гарантуванням забезпечення захисту уразливих верств населення, до числа яких належать особи з інвалідністю внаслідок війни зокрема, з числа волонтерів АТО. Тому, нами запропоновано доповнити Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 року № 3236-VI абзацом 4 частини 1 статті 7, яким встановити: «Волонтер АТО – це фізична особа, що провадить систематичну, добровільну, безоплатну та суспільно корисну волонтерську діяльність в сфері забезпечення обороноздатності та мобілізаційної готовності країни шляхом надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, добровольчим формуванням та іншим органам державної влади (з числа суб'єктів боротьби з тероризмом) під час проведення антитерористичної операції». Окрім наведеного, на наш погляд, волонтерів, які нагороджені державною відзнакою «За гуманітарну участь в антитерористичній операції», як виняток та свідчення визнання вагомого внеску їх волонтерської діяльності в умовах проведення АТО, слід віднести до осіб, на яких поширюється Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII.

Драгоненко А.А.: Надайте, будь ласка, відповідь за якими критеріями класифіковано пільги осіб, які брали безпосередню участь в АТО?

Відповідь: Пільги осіб, які брали безпосередню участь в АТО вважаємо за доцільне класифікувати за наступними критеріями:

1) за сферою суспільних відносин: а) сфера житлово-комунального господарства; б) сфера охорони здоров'я; в) сфера забезпечення житлом та земельними ділянками; г) сфера фінансової допомоги; д) сфера трудових правовідносин; е) сфера транспорту; є) сфера освіти; ж) інші соціальні сфери.

2) за колом осіб: а) особисті – розповсюджуються безпосередньо на учасників бойових дій, учасників війни та осіб з інвалідністю внаслідок війни, які брали безпосередню участь в АТО (звільнення від сплати земельного податку тощо); б) спеціальні – розповсюджуються на членів сімей учасників бойових дій, учасників війни та осіб з інвалідністю внаслідок війни, які брали безпосередню участь в АТО (право дітей учасників бойових

дій на державну цільову підтримку при здобутті професійно-технічної освіти тощо).

3) за територією дії: а) загальнодержавні – встановлюються законами України, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, указами Президента України та діють на всій території України; б) локальні – встановлюються рішеннями органів місцевого самоврядування, регіональними угодами та діють на території певного регіону України.

4) за характером дії: а) матеріальні (податкові, житлові, земельні тощо); б) процесуальні (звільнення від сплати судового збору при поданні позову, пов'язаного із встановленням юридичного факту безпосередньої участі в АТО).

5) за характером надання: а) забезпечуються за рахунок коштів Державного бюджету України; б) забезпечуються за рахунок місцевого бюджету; в) забезпечуються за рахунок інших джерел фінансування.

Юрах В.М.: Назвіть основні напрями міжнародного двостороннього співробітництва України з іншими країнами світу щодо забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції ?

Відповідь: Основними напрямками міжнародного двостороннього співробітництва України з іншими країнами світу, зокрема, із США, Німеччиною, Естонією, Латвією, Литвою, Польщею, Словаччиною, Словенією, Угорщиною, Хорватією, Великою Британією, Францією, Грузією, Португалією, Бельгією та Італією щодо забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції нами визначено:

- надання консультативно-дорадчої допомоги фахівцями інших країн світу з метою підвищення оборонно-безпекових спроможностей України;

- надання матеріально-технічної допомоги, зокрема, грошових коштів, засобів індивідуального захисту, лікарських засобів та медичних матеріалів, медичних приладів, радіостанцій, приладів нічного бачення та тепловізорів, військового обладнання для розмінування, антиснайперських систем та інше;

- впровадження нових освітніх ініціатив з професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації ветеранів, які брали безпосередню участь в АТО, та членів їх сімей;

- навчання на мовних та фахових курсах в Україні та за її межами осіб, які брали безпосередню участь в АТО;

- лікування та реабілітація осіб, які брали безпосередню участь в АТО, у провідних медичних закладах світу.

Кондратенко В.М.: Тетяно Василівна, які основні практичні рекомендації з удосконалення законодавства України щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції Вами запропоновані ?

Відповідь: Для забезпечення правової визначеності законодавчих дефініцій у сфері правового регулювання адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, запропоновано закріпити в

національному законодавстві України узагальнену правову категорію «ветеран АТО», яка уособлювало б в цілому «осіб, які брали безпосередню участь в АТО», а також введення законодавчої дефініції «учасник АТО» та уточнення законодавчої дефініції «учасник бойових дій», який полягає у розмежуванні зазначених правових статусів за критеріями «участі особи в забезпеченні проведення АТО» та «безпосередньої участі особи в АТО». Визначена необхідність введення законодавчої дефініції «особи з інвалідністю внаслідок АТО», до якої запропоновано віднести всіх осіб, включаючи всіх добровольців та волонтерів, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних як під час безпосередньої участі в АТО, так і при забезпеченні її проведення.

Для системного вирішення існуючих проблем запропоновано також прийняти ряд нових нормативно-правових актів, зокрема: а) Державну стратегію «Про залучення міжнародної допомоги для забезпечення гарантій ветеранів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції»; б) Закон України «Про державні гарантії ветеранів антитерористичної операції та членів їх сімей»; в) Закон України «Про створення сприятливих умов діяльності для підприємств та організацій, що засновані ветеранами, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції»; г) Національний план заходів щодо створення в Україні регіональної мережі спеціалізованих центрів психологічної реабілітації ветеранів антитерористичної операції; д) Порядок надання статусу учасника війни особам, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції; е) Порядок забезпечення житлом ветеранів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції.

Після відповідей на запитання було озвучено висновок наукового керівника – **доктора юридичних наук, професора – Гриценко В.Г.**

У висновку зазначено про тематику опублікованих статей та апробацію результатів дослідження, а також дані про впровадження науково обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення законодавства щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції.

Проведене дослідження відповідає вимогам актуальності, оригінальності підходу дослідження, а отримані результати характеризуються науковою новизною. Попри наявність ряду наукових публікацій українських науковців щодо окремих питань адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, комплексного і системного дослідження щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні на сьогодні не має.

За період роботи над дисертаційним дослідженням здобувач проявив себе як сформований вчений, який проводить глибокі науково-правові дослідження, прагне до постійного поглиблення загальних наукових знань та знань у галузі права. Автором коректно визначені мета і завдання, об'єкт і

предмет дослідження. Враховуючи зазначені елементи дослідження, дисертант достатньо ефективно та результативно застосував при обробці емпіричних матеріалів та теоретичних джерел існуючі в науці методи пізнання об'єкта та предмета дисертації. Ґрунтовний теоретичний аналіз поставленої проблеми адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, вдале використання методів та організація дослідження, вміння здобувача знаходити ключові моменти, робити узагальнюючі висновки – свідчить про належний рівень виконаної наукової роботи.

Дисертаційне дослідження характеризується достатньо розгорнутою і, вдалою структурою, що дозволило зупинитись не лише на вивченні проблеми в цілому, але й на окремих її аспектах та виявити взаємозв'язки між ними. Питання аналізуються послідовно, показана їх обумовленість. Про обґрунтованість положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції України» свідчить опрацювання значного масиву наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, що супроводжувалось їх критичним аналізом і аргументацією власних позицій. На особливу увагу заслуговує проведений дисертантом глибокий та послідовний аналіз теоретико-правових засад регулювання діяльності політичних партій України. Дисертант критично оцінює положення окремих наукових робіт, а також, дотримуючись етики наукових дискусій, вступає у полеміку щодо думок, які видаються з тих чи інших причин неприйнятними. Наукові результати дисертаційної роботи отримані особисто здобувачем.

У дисертації Вставської Тетяни Василівни також є низка і інших позитивних моментів, що істотно вплинули на якість її змісту, а також на характер вирішення поставлених у ході дослідження завдань, що дозволило дисертанту досягти мети дисертаційного дослідження.

Робота є самостійним науковим дослідженням, містить власне розуміння автора щодо напрямів вдосконалення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції України.

Основні положення та результати дисертації Вставської Т.В. відображено в шести наукових статтях, п'ять з яких опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну – в іноземному науковому виданні, а також в шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

В цілому висновки проведеного дослідження характеризуються науковою новизною. Кількість і якість висновків дисертанта свідчать про науковий характер дослідження, що відповідає освітньо-науковому ступеню доктора філософії. Принципові зауваження наукового керівника враховані та знайшли вирішення при доопрацюванні дисертаційного дослідження.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що висновки, сформульовані Вставською Т.В. у розглянутому дисертаційному дослідженні

мають характер новизни і роблять значний внесок у процес пізнання і розвитку проблем, які досліджуються.

У висновку науковий керівник зазначив, що дисертація Вставської Т.В. є завершеною та самостійною роботою, яка претендує на високу оцінку і може бути рекомендована до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Після цього слово було надано **рецензентам** наукової праці:

Доктор юридичних наук, професор Манжула А.А. відзначив високий науковий рівень дисертаційного дослідження Вставської Т.В.

Метою дисертації є на підставі комплексного аналізу чинного законодавства України та практики його застосування, теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених визначити правову природу, сутність, зміст та особливості реалізації адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а також сформулювати науково обґрунтовані рекомендації та пропозиції з удосконалення законодавства у цій сфері.

Позитивним є практичне значення одержаних результатів, яке полягає в тому, що вони становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – для подальшого наукового пошуку розв'язання теоретичних і практичних проблем адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в АТО; нормотворчій діяльності – як теоретичний матеріал у процесі розробки та удосконалення чинного законодавства; правозастосовній діяльності – для удосконалення практики застосування норм чинного законодавства у сфері забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в антитерористичній операції; навчальному процесі – під час розробки навчальних посібників, лекцій, методичних рекомендацій, розділів для підручників для студентів закладів вищої освіти та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Актуальні проблеми теорії адміністративного права».

Дисертація підготовлена на основі комплексного опрацювання різноманітної та змістовної інформації. Роботу визначають високі професійні якості і належна дослідницька культура здобувача, які позитивно вплинули на актуалізацію теми дисертації.

Дисертація вирізняється послідовним викладом матеріалу, глибиною сформульованих думок, що свідчить про достатній рівень та наукову спроможність здобувача. Зміст роботи, перелік наукових публікацій доводить наукову зрілість, володіння здобувачем методикою дослідницької роботи, умінням узагальнювати досягнуте в науці і на основі досягнутого самостійно формулювати гіпотези, положення, висновки, які мають концептуальний характер та є основою для подальших наукових пошуків у цьому напрямку.

Водночас, до роботи є певні зауваження. Зокрема, дисертант у підрозділі 2.4 досліджує адміністративно-правове забезпечення гарантій осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні. Без сумніву, що створення реально діючої системи гарантій є важливою

умовою розбудови соціальної державності в Україні, але разом з тим автору доцільно було розширити це питання та дослідити зміст, особливості та інші елементи адміністративно-правового механізму адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні, оскільки система гарантій це лише одна із частин (елементів) правового механізму. Досліджуючи у підрозділі 2.2. систему суб'єктів, які забезпечують безпосередню участь осіб в антитерористичній операції в Україні, на наше переконання, необхідно було окрему увагу звернути на взаємодію цих суб'єктів, окреслити конкретні форми та методи такої взаємодії.

Висловлене зауваження не впливає загалом на позитивну оцінку дисертації.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

На підставі вищенаведеного, дисертація Вставської Тетяни Василівни на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні» відповідає вимогам, які ставляться до дисертації та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Кандидат юридичних наук, доцент Сокурєнко О.А. відзначила достатній фаховий рівень дисертаційного дослідження Вставської Т.В., виконаного на актуальну тему, істотне теоретичне і прикладне наукове обґрунтування висновків і пропозицій. Виконана робота сприяє розв'язанню низки теоретичних та практичних питань, що мають важливе значення для удосконалення законодавства щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО в Україні. Робота визначає, доповнює та уточнює низку положень теоретичного, правового та практичного характеру, є своєчасною й корисною науковою працею.

Достовірність і обґрунтованість положень дисертації досягнута, насамперед, за рахунок застосування різних підходів і методів дослідження, а також вивчення значного масиву вітчизняної і зарубіжної літератури та нормативно-правових актів.

Рецензентом відмічено, що у цілому дослідження відображає вміння автора довести свої судження та оспорити підходи опонентів. Основні висновки і пропозиції сформульовані автором з дотриманням правил доказу, вони викладені чітко, без двозначності, прозоро; головні тези наведені комплексно, системно. Аргументи не суперечать один одному і є достатніми.

Проведене дослідження дозволило автору сформулювати основні положення, що відображають його новизну, а саме: сформулювати поняття та визначити структуру адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; розкрити особливості адміністративно-правового режиму осіб, які брали безпосередню участь в АТО; визначити правові засади адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; виокремити основні етапи розвитку генези

адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; встановити та охарактеризувати систему суб'єктів, які забезпечують безпосередню участь осіб в АТО; розкрити особливості адміністративно-правового забезпечення статусу волонтерів, які брали безпосередню участь в АТО; визначити адміністративно-правове забезпечення гарантій осіб, які брали безпосередню участь в АТО; здійснити узагальнення напрямів міжнародного співробітництва щодо забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО; сформулювати практичні рекомендації з удосконалення законодавства України щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

З аналізу дисертації видно, що автор достатньо велику увагу приділив понятійно-категоріальному апарату, зокрема, тим поняттям, які потребують визначенню та належному уточненню в законодавстві України.

Проте, робота не позбавлена і окремих недоліків. Автору доцільно було в окремому підрозділі дослідити правовий статус місцевих органів публічної влади та визначити їх роль та місце щодо забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні. Так, на нашу думку, здобувач на с. 37 занадто поверхнево обґрунтовує свою думку стосовно того, що адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в АТО, необхідно визначати через категорію спеціального (особливого) статусу індивідуальних суб'єктів адміністративного права, обумовлюючись особливістю сфери суспільних відносин, в межах якої виникає даний статус, а саме під час безпосередньої участі в АТО, а також наявністю додаткових прав, обов'язків та гарантій у зазначеній категорії осіб. Дане ствердження потребує додаткового обґрунтування, та більш ґрунтовного дослідження у межах дисертації.

Незважаючи на вказане зауваження, аналіз рецензованої дисертації дозволяє стверджувати, що в результаті проведеного дослідження автор досяг визначеної мети та в повній мірі розкрив поставлені завдання, а дисертація Вставської Тетяни Василівни на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні» може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, професор Соболев Є.Ю. відзначив, що для дослідження обрана актуальна тема, яка має велике теоретичне і практичне значення. При дослідженні застосовано ряд методів, обраних автором з урахуванням специфіки поставленої мети, а також об'єкта і предмета дослідження.

Тема роботи досить актуальна, зміст роботи вказує на те, що дисертант загалом успішно вирішив ті завдання, які він ставив перед собою. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших спроб із використанням новітніх методів пізнання комплексно проаналізувати адміністративно-правового статусу осіб, які брали

безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні та сформулювати пропозиції щодо шляхів покращання законодавчої бази.

Заслуговують уваги сформульовані у результаті проведеного дослідження нові положення, запропоновані особисто дисертантом та питання, що дістали подальшого розвитку.

Варто позитивно оцінити широту та логічну послідовність розглянутих у дисертації питань; позитивно відмітити використану джерельну базу – у ході дослідження проаналізовано значну кількість нормативних актів, опрацьовано спеціальну та наукову юридичну літературу, у тому числі й зарубіжну.

Висновки дисертації містять головні наукові результати, отримані дисертантом особисто, синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань.

Враховуючи вищевикладене, дисертація Вставської Тетяни Василівни на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні» відповідає вимогам, які пред'являються до дисертації, та може бути рекомендована до разової спеціалізованої вченої ради для попереднього розгляду і захисту на здобуття ступеня доктора філософії.

Доктор юридичних наук, доцент Кондратенко В.М. у своєму виступі підтримав попередніх доповідачів, акцентував увагу на глибокому змісті авторських визначень і висновків. Відзначив, що дисертаційне дослідження є теоретично і практично значущим. Підкреслив, що у процесі доповіді головних положень дисертаційного дослідження, а також під час відповідей на запитання, Вставська Т.В. продемонструвала знання нормативних та доктринальних джерел, на підставі яких була підготовлена дисертаційна робота, вміння їх узагальнювати, аналізувати, формулювати власні висновки.

Наукова новизна отриманих результатів складається із оригінальних визначень понятійно-категоріальної спрямованості, удосконалення положень чинного законодавства з питань, що пов'язані з удосконаленням адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні.

Здобувачем опрацьовано досить значний масив літератури, який прямо чи опосередковано стосується теми дисертаційного дослідження, у тому числі нормативно-правові акти національного законодавства, країн ближнього зарубіжжя та міжнародно-правові акти. Така їх кількість свідчить про високий рівень обізнаності Вставської Т.В. у питаннях, які ним досліджуються та відповідний рівень обґрунтованості зроблених ним висновків.

Дисертація загалом справила позитивне враження, актуальність повністю підкреслена здобувачем, робота вирізняється якісною науковою новизною та є дійсно затребуваною практикою. Позитивним моментом роботи є вміння автора обґрунтовувати власну думку, проводити наукову дискусію із вченими, послідовно, логічно та системно викладати матеріал.

Зміст анотації відображає основні положення, висновки і результати дисертаційного дослідження.

Висновок – подане дисертаційне дослідження має закінчений вигляд. Його зміст має внутрішню логічну побудову.

У підсумку, дисертація Вставської Т.В. на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні» відповідає вимогам, які ставляться до дисертації, та може бути рекомендована до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації на тему: «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Реальні загрози для національного суверенітету, незалежності та територіальної цілісності України, зумовлені збройним конфліктом на сході України, спричинили введення 14 квітня 2014 року адміністративно-правового режиму АТО, згідно з Указом Президента України № 405/2014 «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України». Це суттєво змінило специфіку протікання більшості соціально-політичних процесів у країні й істотно вплинуло на подальший розвиток правового регулювання у всіх сферах суспільного життя. Відповідно до рейтингу «The Global Terrorism Index», згідно з даними National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism Україна в 2016 році за впливом тероризму на життя значно погіршила свої показники та посіла 11 місце із 163 країн світу, на відміну від 51 місця у світі, яке мала наша країна у 2013 році. Такий стан вимагав вжиття подальших дієвих заходів, що зумовило проведення згідно з Указом Президента України від 30 квітня 2018 року № 118/2018 широкомасштабної антитерористичної операції в окремих районах Донецької та Луганської областей.

Ведення адміністративно-правового режиму АТО, забезпечення його проведення, здійснення невідкладних заходів щодо подолання терористичної загрози та збереження територіальної цілісності України спричинили не лише трансформаційні зміни в нашій країні відповідно до нових соціально-політичних, адміністративно-правових, економічних та інших умов, але й зумовили появу нової для нашої держави та значної за кількістю категорії осіб – особи, які брали безпосередню участь в АТО. Виникнення цієї категорії осіб об'єктивно обумовило нагальну необхідність врегулювання їхнього правового статусу, що вимагало внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ, якими «осіб, які брали безпосередню участь в

антитерористичній операції», було віднесено до категорії ветеранів війни із наданням статусу учасник бойових дій, учасник війни та особи з інвалідністю внаслідок війни.

Про актуальність обраної теми свідчать й офіційні статистичні дані про кількість осіб, які брали безпосередню участь в АТО. За офіційними даними Державної служби України у справах ветеранів війни та учасників АТО станом на 01 липня 2019 року в Україні правовий статус «учасника бойових дій» надано близько 370 тисячам осіб, які брали безпосередню участь у проведенні АТО. Правовий статус «учасника війни» надано 800 особам, правовий статус «особи з інвалідністю внаслідок війни» отримали 5000, з числа осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Протягом останніх років спостерігається певні позитивні кроки в урегулюванні означених питань. Проте, незважаючи на активізацію напрямів реалізації державної політики щодо підвищення рівня соціального забезпечення та удосконалення законодавчих засад адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, необхідно зазначити, що на сьогодні існує низка проблем у досліджуваній сфері. Мова йде, зокрема про недосконалість чинного законодавства, що визначає адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в АТО, яка полягає у відсутності юридично закріпленої узагальненої правової категорії осіб, яка в цілому уособлювала «осіб, які брали безпосередню участь в АТО»; вживаністю у підзаконних нормативно-правових актах поняття «учасника АТО» за відсутності такого правового статусу в Україні; застосуванні в нормативно-правових актах суперечливого категоріально-понятійного апарату, з одночасною наявністю протиріч між законами та підзаконними актами у цій сфері; встановленні в законодавстві декларативних положень при відсутності механізмів їхньої практичної реалізації; відсутності єдиного нормативно-правового акту, який визначав би порядок надання статусу учасника війни особам, які брали безпосередню участь в АТО; невизначеності на загальнодержавному рівні як самостійного сектору для залучення міжнародної допомоги Україні – сектору допомоги особам, які брали безпосередню участь в АТО, що створює об'єктивну неможливість залучення такої допомоги від міжнародних інституцій; відсутності юридично визначеного єдиного документу, який надав можливість виокремити ветеранів, які брали безпосередню участь в АТО, від інших категорій ветеранів війни, що зумовлює необхідність систематичного отримання довідки про безпосередню участь АТО. Окреслена проблематика зумовлює неналежне забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО. З огляду на викладене вище, пріоритетного значення набуває подальший розвиток теоретико-правових і практичних засад із розв'язання вказаної проблематики, що зумовлює актуальність дослідження адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями. Окремі питання адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню

участь в АТО, були предметом дослідження вчених за останні декілька років. Так, В. Вашкович у своїй дисертації розглядала діяльність волонтерів під час проведення АТО. О. Кондратенко присвятив своє дослідження особливостям державного регулювання соціального захисту учасників АТО та членів їхніх сімей. О. Маковська у своїй науковій праці висвітила специфіку суб'єктів, які здійснюють боротьбу з тероризмом в умовах проведення АТО. Л. Берездецька у дисертаційній роботі аналізувала особливості соціальної адаптації демобілізованих учасників АТО. Певні засади реабілітації військовослужбовців-учасників бойових дій стали предметом дослідження Ю. Бриндікова. Зазначені вчені у своїх працях висвітлювали лише певні аспекти адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО. Комплексних досліджень присвячених адміністративно-правовому статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО на сьогодні не має. Отже, недостатня науково-теоретична розробленість зазначених питань та законодавча непорядкованість відповідних процесів правозастосування також зумовлює актуальність цього дослідження, його наукове та практичне значення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проведено в межах Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016-2020 роки, затверджених Національною академією правових наук України 3 березня 2016 року, виконано відповідно до основних положень Стратегії національної безпеки України, затвердженої указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287/2015, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016-2020 роки, затвердженої указом Президента України від 26 лютого 2016 року № 68/2016, Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015, Концепція боротьби з тероризмом в Україні, затвердженою указом Президента України від 5 березня 2019 року № 53/2019, Рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України», затвердженого указом Президента України від 14 квітня 2014 року № 405/2014; у межах науково-дослідної роботи Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка «Концептуально-методологічні засади правового регулювання процесу європейської інтеграції України» (державний реєстраційний номер 0116 U 006126). Тема дисертації затверджена Вченою радою Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (постановва (рішення) № 3 від 26 вересня 2016 року).

Мета і задачі дослідження. Метою дисертації є на підставі комплексного аналізу чинного законодавства України та практики його застосування, теоретичного осмислення наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених визначити правову природу, сутність, зміст та особливості реалізації адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, а також сформулювати

науково обґрунтовані рекомендації та пропозиції з удосконалення законодавства у цій сфері.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі основні задачі:

- сформулювати поняття та визначити структуру адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- розкрити особливості адміністративно-правового режиму осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- визначити правові засади адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- виокремити основні етапи розвитку генези адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- встановити та охарактеризувати систему суб'єктів, які забезпечують безпосередню участь осіб в антитерористичній операції;
- розкрити особливості адміністративно-правового забезпечення статусу волонтерів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- визначити адміністративно-правове забезпечення гарантій осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- здійснити узагальнення напрямів міжнародного співробітництва щодо забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції;
- сформулювати практичні рекомендації з удосконалення законодавства України щодо адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у сфері реалізації та забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні.

Предметом дослідження – адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертації становить сукупність загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, використання яких сприяло вирішення сформульованих задач і досягнення мети дисертаційного дослідження. *Діалектичний метод* надав змогу здійснити комплексний аналіз та визначити елементну структуру адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО (Розділи 1, 2, 3). *Метод семантичного аналізу* застосовано для з'ясування змісту понять «правовий статус», «адміністративно-правовий статус», «правовий режим», «адміністративно-правовий режим», «адміністративно-правові відносини», «адміністративно-правові засоби», «система суб'єктів які забезпечують безпосередню участь осіб в АТО», «волонтерство», «волонтерська діяльність» та інші (підрозділи 1.1., 1.2., 2.2., 2.3). *Формально-догматичний метод* надав можливість проаналізувати вітчизняне та зарубіжне законодавство (розділи 1, 2, 3). *Логіко-семантичний*

метод застосовано під час аналізу наукових позицій та підходів вчених з окремих напрямів проведеного дослідження (розділи 1, 2, 3). *Метод групування та системно-структурний підхід* використано для класифікації нормативно-правових актів України, які визначають правові засади адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО, системи суб'єктів, які забезпечують безпосередню участь осіб в АТО в Україні, пільг у сфері адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО (підрозділ 1.3., 2.2., 2.4.). Для визначення етапів генези адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО використано *історико-правовий метод* (підрозділ 2.1.). *Логіко-юридичний метод* застосовано для формулювання таких базових дефініцій: «адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «правовий режим осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «адміністративно-правовий режим осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «адміністративно-правові відносини за участю осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «волонтерська діяльність волонтерів АТО», «волонтер АТО», «міжнародна допомога особам, які брали безпосередню участь в АТО», «ветеран АТО», «учасник АТО», «особа з інвалідністю внаслідок АТО» (підрозділи 1.1., 1.2., 1.3., 2.3., 2.4., 3.2.). Із застосуванням *статистичного методу* виявлено основні тенденції у сфері адміністративно-правового забезпечення гарантій осіб, які брали безпосередню участь в АТО та встановлена кількість учасників бойових дій по суб'єктам, які забезпечують безпосередню участь осіб в АТО (підрозділи 2.2 та 2.4.). Застосування *методів аналізу та синтезу* дало змогу виявити основні проблеми, які притаманні досліджуваній сфері та розробити комплекс пропозицій щодо вдосконалення законодавства (підрозділ 1.3., 2.2., 2.3., 2.4., 3.1, 3.2.).

Нормативно-правова база дослідження ґрунтується на положеннях Конституції України, нормативно-правових актах Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, міжнародних нормативно-правових актах, які визначають правові засади адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО в Україні.

Емпіричну базу дослідження становлять матеріали судової та юридичної практики, статистичні й аналітичні дані органів публічної адміністрації та громадських організацій, політико-правова публіцистика та довідкові видання.

Наукова новизна отриманих результатів. Дисертація є однією із перших у вітчизняній науці працею, в якій комплексно розкриваються питання адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в антитерористичній операції в Україні. У результаті сформульовано й обґрунтовано низку наукових положень, які виносяться на захист, зокрема:

уперше:

- обґрунтовано доцільність визначення узагальненої законодавчої дефініції, яка б уособлювала в цілому осіб, які брали безпосередню участь в

АТО – ветеран АТО, під якими необхідно розуміти, осіб, які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;

- доведено доцільність із введення законодавчої дефініції «учасник АТО» та уточнення законодавчої дефініції «учасник бойових дій», що полягає у розмежуванні цих правових статусів за критеріями «участі особи в забезпеченні проведення АТО» та «безпосередньої участі особи в АТО»;

- аргументовано необхідність введення законодавчої дефініції «особи з інвалідністю внаслідок АТО», до якої віднести всіх осіб, включаючи всіх добровольців та волонтерів, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних як під час безпосередньої участі в АТО, так і при забезпеченні її проведення.

- сформульовано авторське розуміння поняття волонтера АТО як фізичної особи, що провадить систематичну, добровільну, безоплатну та суспільно корисну волонтерську діяльність в сфері забезпечення обороноздатності та мобілізаційної готовності країни шляхом надання волонтерської допомоги Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, добровольчим формуванням та іншим органам державної влади (з числа суб'єктів боротьби з тероризмом) під час проведення АТО;

- обґрунтовано доцільність розробки та прийняття Державної стратегії «Про залучення міжнародної допомоги для забезпечення гарантій ветеранів, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції», Закону України «Про створення сприятливих умов діяльності для підприємств та організацій, які засновані ветеранами, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції», Закону України «Про державні гарантії ветеранів антитерористичної операції та членів їх сімей», Порядку надання статусу учасника війни особам, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції;

удосконалено:

- наукові підходи до розуміння понять «адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «обов'язки осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «гарантії осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «правовий режим осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «адміністративно-правовий режим АТО», «адміністративно-правові відносини, які виникають за участю осіб, які брали безпосередню участь в АТО», «адміністративно-правовий режим осіб, які брали безпосередню участь в АТО»;

- визначення етапів генези адміністративно-правового забезпечення статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО: I етап (до квітня 2014 року) відсутність в Україні досвіду проведення широкомасштабних АТО; II етап (із квітня 2014 року по квітень 2015 року) відбувається зародження основних правових засад; III етап (із квітня 2015 року по вересень 2016

року) відзначається усуненням прогалин в законодавстві; IV етап (із жовтня 2015 року до 30 квітня 2018 року) обумовлюється удосконаленням прийнятих нормативно-правових актів; V етап (із 30 квітня 2018 року по теперішній час) характеризується пошуком ефективної моделі правового регулювання;

- класифікацію пільг осіб, які брали безпосередню участь в АТО за критеріями: 1) за сферою суспільних відносин (житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я, забезпечення житлом та земельними ділянками, фінансова допомога, трудові правовідносини, транспорт, освіта, інші соціальні сфери); 2) за колом осіб: (особисті, спеціальні); 3) за територією дії: (загальнодержавні, локальні); 4) за характером дії: (матеріальні, процесуальні); 5) за характером надання: (забезпечуються за рахунок коштів Державного бюджету України, за рахунок місцевого бюджету, за рахунок інших джерел фінансування);

- наукові положення про доцільність запровадження альтернативних організаційно-правових механізмів забезпечення житлом ветеранів, які брали безпосередню участь в АТО: 1) право, на грошову компенсацію в рахунок належного житла; 2) запровадження процедури придбання житла на умовах співфінансування, за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів; 3) надання довготривалих кредитів з відшкодуванням частини процентної ставки банківській установі за рахунок коштів державного бюджету; 4) залучення міжнародно-технічної допомоги для забезпечення житлом ветеранів, які брали безпосередню участь в АТО;

- теоретичні положення до розуміння міжнародної допомоги особам, які брали безпосередню участь в АТО, як цільової, безоплатної та безповоротної допомоги, що надається міжнародними донорами в рамках реалізації проектів та програм, за такими основними видами: кошти та гранти; навчання та стипендії; підготовка, підвищення кваліфікації та професійна перепідготовка; медична та психологічна реабілітація; надання експертної (фахової) консультативної допомоги; забезпечення технологіями, обладнанням, продукцією, товарами;

набули подальшого розвитку:

- напрями реалізації та забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО;

- теоретико-правові підходи до умов та порядку набуття адміністративно-правового статусу особами, які брали безпосередню участь в АТО;

- систематизація нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері реалізації та забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО;

- науковий підхід про доцільність віднесення до суб'єктів які забезпечують безпосередню участь осіб в АТО, із спеціальними повноваженнями – Національну гвардію України та Службу зовнішньої розвідки України та до суб'єктів, які забезпечують безпосередню участь осіб

в АТО, із повноваженнями учасника антитерористичних заходів – Міністерство юстиції України та Офіс генерального прокурора;

- напями покращення сучасного стану залучення міжнародної допомоги у сферу забезпечення гарантій соціального захисту осіб, які брали безпосередню участь в АТО;

- пропозиції внесення змін до чинного законодавства для удосконалення правової регламентації адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в АТО.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що в результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення законодавства з питань адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в антитерористичній операції. Одержані результати можуть використані у:

- *науково-дослідній сфері* – для подальшого наукового пошуку розв’язання теоретичних і практичних проблем адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в АТО;

- *нормотворчій діяльності* – як теоретичний матеріал у процесі розробки та удосконалення чинного законодавства;

- *правозастосовній діяльності* – для удосконалення практики застосування норм чинного законодавства у сфері забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в антитерористичній операції (акт упровадження Публічного акціонерного товариства «Науково-виробниче підприємство «Радій» від 05 грудня 2019 року, акт упровадження військової частини А0680 Міністерства оборони України від 11 грудня 2019 року);

- *навчальному процесі* – під час розробки навчальних посібників, лекцій, методичних рекомендацій, розділів для підручників для студентів закладів вищої освіти та викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України» та «Актуальні проблеми теорії адміністративного права» (акт упровадження Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від № 224-1-н від 27 грудня 2019 року).

Апробація результатів дослідження. Дисертація була обговорена і схвалена на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Основні положення висвітлено в наукових доповідях на міжнародних науково-практичних заходах, зокрема на: Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми правових наук в євроінтеграційному вимірі» (м. Харків, 16-17 грудня 2016 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий економічний та гуманітарний виміри» (м. Кропивницький, 7-8 квітня 2017 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми національного законодавства» (м. Кропивницький, 18 квітня 2017 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та

світі» (м. Житомир 19 квітня 2018 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання економіки, управління та права» (м. Полтава, 19 лютого 2018 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності» (м. Львів 19-20 квітня 2019 року).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в шести наукових статтях, п'ять з яких опубліковано у наукових фахових виданнях України, одну – в іноземному науковому виданні, а також в шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить – 249 сторінок, з яких 168 сторінок – основний текст, 39 сторінок – список використаних джерел (334 найменування), додатки – 17 сторінок.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ,

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Вставська Т. В. Адміністративно-правовий статус волонтерів, які брали участь в антитерористичній операції. *Юридичний науковий журнал LEX PORTUS*. 2017. № 1(3). С. 95-106.

2. Вставська Т. В. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту учасників бойових дій, які брали участь в антитерористичній операції. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 11. С. 35-41.

3. Вставська Т. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів, які здійснюють боротьбу з тероризмом в умовах проведення антитерористичної операції в Україні. *Наукові записки. Серія: Право*. 2017. Вип. 2. Спецвипуск. С. 110-113.

4. Вставська Т. В. Теоретичні засади адміністративно-правового статусу осіб, які брали участь в АТО. *Науковий вісник публічного та приватного права: Збірник наукових праць*. 2018. Вип. № 1. С. 170-174.

5. Вставська Т. В. Адміністративно-правовий статус добровольців, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2019. № 1. С. 71-76.

6. Вставська Т. В. Міжнародне співробітництво як напрям забезпечення адміністративно-правового статусу осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції. *Visegrad journal on human rights*. 2019. № 5. Vol. 2. С. 54-60. (Словацька Республіка).

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Вставська Т. В. Правові аспекти статусу осіб, які беруть участь в антитерористичній операції. *Актуальні проблеми правових наук в*

євроінтеграційному вимірі : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 16-17 грудня 2016 року). Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2016. С. 36-38.

2. Вставська Т. В. Адміністративно-правові засади соціального захисту учасників бойових дій, які брали участь в антитерористичній операції. *Наукові пошуки у III тисячолітті: соціальний, правовий економічний та гуманітарний виміри* : збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 7-8 квітня 2017 року). Кропивницький : «КОД», 2017. С. 20- 23.

3. Вставська Т. В. Адміністративно-правові засади статусу волонтерів антитерористичної операції. *Актуальні проблеми національного законодавства* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 18 квітня 2017 року). Кропивницький, 2017. С. 126-128.

4. Вставська Т. В. Правовий статус працівників підприємств, які залучались та брали участь в антитерористичній операції. *Сучасні тенденції розбудови правової держави в Україні та світі* : збірник тез IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир 19 квітня 2018 р.). Житомир, 2018. С. 87-90.

5. Вставська Т. В. Теоретичні засади структури правового статусу осіб, які брали участь в антитерористичній операції. *Актуальні питання економіки, управління та права* : збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 19 лютого 2018 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2018. Ч. 2. С. 67-68.

6. Вставська Т. В. Адміністративно-правовий режим осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції. *Міжнародні та національні правові виміри забезпечення стабільності* : збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів 19-20 квітня 2019 р.). Львів, 2019. С. 63-66.

Характеристика особистості здобувача. Вставська Тетяна Василівна народилась у м. Чойр, Монголія. У 2002 році закінчила Київський інститут внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України та отримала диплом спеціаліста за спеціальністю «Правознавство».

Із березня 2000 року по 31 травня 2005 року працювала на Закритому акціонерному товаристві «Радій» на посаді юрисконсульта. З 01 червня 2005 року переведена на посаду провідного юрисконсульта ЗАТ «Радій», на якій працювала по 30 червня 2007 року. З 01 липня 2007 року по теперішній час працює на посаді начальника юридичного відділу Публічного акціонерного товариства «Науково-виробниче підприємство «Радій». Із січня 2018 року працює за сумісництвом в Адвокатському об'єднанні «Гільдія правозахисників» на посаді адвокат.

Мови: українська, російська, англійська. Автор більше 10 наукових публікацій з питань адміністративного права.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана з правильним вживанням юридичної та спеціальної термінології. Стиль викладення в дисертації матеріалів досліджень, наукових положень, висновків і рекомендацій забезпечують легкість і доступність їх сприйняття.

У результаті попередньої експертизи дисертації Вставської Т.В. і повноти публікації основних результатів дослідження.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Вставської Т.В. на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні».

2. Визнати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Вставської Т.В. відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 167.

3. Рекомендувати дисертацію Вставської Т.В. на тему «Адміністративно-правовий статус осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції в Україні» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент:

**професор кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
доктор юридичних наук, професор**

А.А. Манжула

Рецензент:

**доцент кафедри галузевого права
та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету
ім. В. Винниченка
кандидат юридичних наук, доцент**

О.А. Сокуренко